

Інноваційний характер Закону України «Про вищу освіту»

З 1 вересня 2014 року набув чинності Закон України «Про вищу освіту». Запропонований документ містить багато новацій та прогресивних норм і вважається демократичним та проєвропейським.

Процес імплементації даного закону передбачає проведення системи заходів із розроблення та запровадження нормативно-правового забезпечення механізмів його реалізації.

Міністерство освіти України планує його впровадження в три етапи. Першим етапом (2014 р.) стало напрацювання підзаконних актів, наказів, постанов, розпоряджень. Другий етап (2015 р.) передбачав:

- створення Національного агентства з якості вищої освіти;
- перехід на максимальне навантаження науково-педагогічного працівника – з 900 до 600 годин на навчальний рік;
- обсяг 1 кредиту ЄКТС зменшився до 30 годин, це означає, що програми мають бути змінені у відповідності до нових освітніх стандартів;
- студентам надана можливість самостійного вибору предметів – до 25% курсу.

Третій етап (2016 р.) почнеться із введення в дію статей, які потребують додаткового фінансування.

Новий закон запроваджує низку змін, серед яких найсуттєвішими є наступні:

- запрацює незалежний орган, який контролюватиме якість вищої освіти, а саме здійснюватиме ліцензування та акредитацію. Основною функцією Національного агентства з якості вищої освіти має стати контроль за дотриманням вишами мінімального рівня вимог щодо організації та реалізації навчального процесу;
- кожен вищий навчальний заклад отримує фінансову та господарську автономію, що дає право відкривати власні рахунки, отримувати кредити, розпоряджатися майном та землею. Це сприяє зменшенню податкового навантаження, дає можливість більш ефективно здійснювати управління власними надходженнями;
- скасовуються рівні акредитації, а виші поділяються на 4 типи: університети, інститути та академії, коледжі;
- визначені 5 освітньо-кваліфікаційних рівнів: молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук;
- зменшується навантаження на викладачів та студентів, що сприятиме підняттю університетської науки на якісно новий рівень;
- запроваджується потужне студентське самоврядування, яке надає право студентам брати участь в управлінні закладом, в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідницької роботи, призначення стипендій, внесення змін до

змісту навчальних планів і програм, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування;

- вступ до вишу здійснюється тільки через ЗНО наряду з конкурентною системою держзамовлення, яке поширюватиметься тільки на вищі навчальні заклади, які дають якісну освіту. Після створення Національного агентства з якості освіти керівники ВНЗ будуть боротися за отримання державних ресурсів. Планується внесення до парламенту законопроекту про єдиний стипендійний фонд. За законом стипендія є стимулом до навчання, а не соціальною пільгою.

Метою цього закону є забезпечення кожного громадянина України можливостями розвитку його духовного та фізичного потенціалу, доступності здобуття якісної освіти, формування самостійної та всебічнорозвинутої особистості. Впровадження та виконання новітніх положень, передбачених законом, сприятиме інтеграції системи вищої освіти України в Європейський простір та міжнародне співробітництво, незалежності вишів у своїй діяльності.